SADRŽAJ

1. UVOD..... 3

2. OSNOVNI POJMOVI..... 4

3. METODE ANALIZE BILANSA STANJA I BILANSA USPJEHA..... 8

4. ANALIZA BILANSA STANJA I BILANSA USPJEHA..... 10

4.1. Pokazatelj likvidnosti..... 11

4.2. Pokazatelj finansijske poluge (zaduženosti)..... 12

4.3. Pokazatelj pokrića..... 13

4.4. Pokazatelj aktivnosti..... 13

4.5. Pokazatelj profitabilnosti..... 15

4.5.1. Pokazatelji profitabilnosti u odnosu na prihode od prodaje 15

4.5.2. Pokazatelji profitabilnosti u odnosu na investicije..... 16

5. ANALIZA IZVJEŠTAJA O GOTOVINSKIM TOKOVIMA..... 20

6. ANALIZA IZVJEŠTAJA O PROMJENAMA U KAPITALU..... 22

7. ANALIZA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ZABILJEŠKI..... 23

8. MANIPULACIJE FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA..... 24

9. ZAKLJUČAK..... 26

LITERATURA..... 28

PRILOG (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o gotovinskim tokovima)

1. UVOD

U savremenim uslovima nije moguće zamisliti poslovanje te upravljanje poslovanjem i razvojem preduzeća bez kvalitetnih informacija. Informacijske potrebe pojedinih korisnika (ulagača, zaposlenih, zajmodavaca, dobavljača i ostalih povjerilaca, kupaca, državnih organa, javnosti) mogu biti različite, a zavise prvenstveno od karaktera i vrste odluke koju korisnik informacije treba donijeti.

Kada je u pitanju finansijski menadžer, informacije potrebne za donošenje racionalnih i validnih poslovnih odluka mogu biti eksternog i internog karaktera.

Informacije eksternog karaktera su informacije iz okruženja, a mogu se dobiti iz publikacija analitičara, putem statističkih zavoda, te sa samog tržišta. Ove informacije mogu imati veći ili manji značaj za preduzeće, zavisno od stepena njihove pouzdanosti.

Za razliku od eksternih, interne informacije su dobivene iz samog preduzeća. Zbog svoje pouzdanosti i tačnosti omogućavaju smanjenje neizvjesnosti prilikom donošenja poslovnih odluka, te samim tim imaju fundamentalan značaj za finansijskog menadžera.

Obzirom da je tema ovog rada «Analiza finansijskih izvještaja za potrebe finansijskog menadžera», zadržati ću se prije svega na internim informacijama.

Finansijski izvještaji su finalni proizvod računovodstvenog procesa i osnovni izvor ovih informacija. Budući da je «cilj finansijskih izvještaja je da obezbjedi informacije o finansijskom

položaju, performansu i promjenama u finansijskom položaju pravnog lica koje su korisne širokom krugu korisnika u donošenju ekonomskih odluka» [1] , razumljivo je zbog čega se u svom svakodnevnom poslu finansijski menadžeri oslanjaju upravo na informacije iz finansijskih izvještaja. Planiranje, organiziranje, upravljanje ljudskim resursima, vođenje i kontrola kao temeljne funkcije upravljanja u većoj se ili manjoj mjeri oslanjaju na informacije iz finansijskih izvještaja. [2]

Da bi se osigurala finansijska stabilnost preduzeća, finansijski menadžer mora planirati svoje buduće finansijske uslove, a njegovo planiranje mora započeti analizom finansijskih izvještaja. [3]

Analiza finansijskih izvještaja može se opisati kao «proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz finansijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje» [4] , a njen osnovni zadatak je da se prepoznaju dobre osobine preduzeća, kako bi se mogle iskoristiti, kao i da se uoče slabosti, kako bi se mogle poduzeti korektivne akcije. Zbog toga informacije iz finansijskih izvještaja treba da posluže pri poboljšanju budućeg poslovanja preduzeća, a ne samo pri razmatranju učinaka prošlih događaja.

2. OSNOVNI POJMOVI

Osnovni cilj finansijskih izvještaja je da se korisnicima (prije svega menadžmentu preduzeća) pravovremeno prezentiraju informacije o finansijskom položaju, uspješnosti i promjenama finansijskog položaja preduzeća. Na osnovu finansijskih izvještaja može se ocijeniti i rad menadžmenta i njihova uspješnost u radu, te je zbog toga jako bitno da finansijski menadžer

poznaje njihove osnovne elemente.

Set finansijskih izvještaja koji su sva pravna lica dužna da sastavljaju na kraju polugodišta i godine sadrži slijedeće komponente:

1. Bilans stanja,

2. Bilans uspjeha (račun dobiti i gubitka),

3. Izvještaj o gotovinskim tokovima,

4. Izvještaj o promjenama u vlasničkom kapitalu, i

5. Računovodstvene politike i zabilješke.

Bilans stanja prikazuje stanje sredstava i izvora sredstava na određeni dan, ta kao takav predstavlja statičan izvještaj.

Sredstva predstavljaju imovinu preduzeća prikazanu u aktivi Bilansa stanja, koja se dalje klasificira na:

a) stalna sredstva

b) obrtna sredstva

Izvori sredstava, s druge strane, predstavljaju potraživanja prema imovini preduzeća predstavljena u pasivi bilansa stanja, a čine ih:

a) obaveze

b) vlasnički kapital

U Bilansu stanja, ukupna imovina je jednaka ukupnim obavezama uvećanim za vlastiti kapital, što predstavlja osnovni računovodstveni identitet koji podrazumijeva da svako sredstvo u aktivi mora imati određeni izvor u pasivi. U skladu s tim, vlastiti kapital predstavlja razliku između ukupne imovine i ukupnih obaveza preduzeća.

AKTIVA

PASIVA

A. Potraživanja za upisani a

□□□□	**neuplaćeni kapital**

B. Dugotrajna imovina

1. Nematerijalna imovina
2. Materijalna imovina
3. Finansijska imovina
4. Potraživanja

C. Kratkotrajna imovina

1. Zalihe
2. Potraživanja
3. Finansijska imovina
4. Novac u banci i na blagajni

D	.	**Plaćeni troškovi budućeg**	□□□□□□

□□□□	**perioda i nedospjela**	□□

□□□□	**naplata**	□□□□□□	□□□□

□□□□	**prihoda (AVR)**

E. Gubitak iznad visine

□□□□	**kapitala**

F. Ukupna aktiva

G. Vanbilansna evidencija

A. Kapital i rezerve

1.		Upisani kapital
2.		Dionička premija
3.		Revalorizacione rezerve
4.		Rezerve
5.		Zadržana dobit ili preneseni gubitak

6.		Dobit ili gubitak tekuće godine

B. Dugoročna rezervisanja

C. Dugoročne obaveze

D. Kratkoročne obaveze

E. Odgođeno plaćanje troškova i	

	prihod budućeg razdoblja

F. Ukupna pasiva

G. Vanbilansna evidencija

Tabela 1: Prikaz skraćenog Bilansa stanja

.

Dobro razumijevanje pozicija u Bilansu stanja ne samo da daje mogućnost sticanja mnoštva

kvalitetnih informacija za finansijskog menadžera, nego omogućava i razbijanje pogrešnih tumačenja promjena u Bilansu stanja.

Naime, ljudi obično kažu da kompanija isplaćuje dividente iz «zadržane dobiti». Pogrešno! Kompanija isplaćuje didivende iz «gotovine», dok se na računu zadržane dobiti knjiži odgovarajuće smanjenje. Zadržana dobit nije skup gotovine (ili bilo koje druge imovine), nego računovodstvena stavka koja služi za opis jednog od izvora finansiranja imovine preduzeća. [5]

Bilans uspjeha (račun dobiti ili gubitka) predstavlja ostvarene prihode ili rashode te finansijski rezultat određenog vremenskog razdoblja. Za razliku od Bilansa stanja, Bilans uspjeha prikazuje profitabilnost poslovanja preduzeća za određeno vremensko razdoblje.
[6]

Red. br.
1.

Pozicija

Prihodi iz osnovne djelatnosti

2.

Rashodi iz osnovne djelatnosti

3.

Prihodi iz drugih aktivnosti

4.

Rashodi iz drugih aktivnosti

5.

Vanredni prihodi

6.

Vanredni rashodi
7.
Dobit/gubitak prije oporezivanja
8.
Porez na dobit ili gubitak
9.
Dobit/gubitak finansijske godine

Tabela 2: Prikaz skraćenog Bilansa uspjeha

[1] Grupa autora, Računovodstveni standardi – komentar i primjena, Revicon, 1999, str. 17

[2] Grupa autora, Računovodstvena i porezna reforma u BIH, Revicon, 2004., str. 564

[3] Žager K. i Žager L, Analiza finansijskih izvještaja, Masmedija, 1999., str. 157

[4] Žager K. i Žager L, Analiza finansijskih izvještaja, Masmedija, 1999., str. 156

[5] Van Horne J.C., Osnove finansijskog menadžmenta, MATE, 2002., str. 121

[6] Vidučić, LJ., Finansijski menadžment, RRIF plus, 2001., str. 360